

DENİZ KAPLUMBAĞALARI ARAŞTIRMA KURTARMA ve REHABİLTASYON MERKEZİ

SEA TURTLE
RESEARCH RESCUE
AND REHABILITATION CENTRE

2010
YILLIK RAPOR
ANNUAL REPORT

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı

TURKISH MINISTRY
OF ENVIRONMENT
AND FORESTRY

ENVIRONMENTAL
PROTECTION AGENCY
FOR SPECIAL AREAS

DIRECTORATE OF
NATURE CONSERVATION
AND NATIONAL PARKS

MUNICIPALITY OF
DALYAN

PAMUKKALE
UNIVERSITY
1992

web-page: <http://caretta.pamukkale.edu.tr>
e-mail: caretta@pau.edu.tr - dekamer@pau.edu.tr
Tel: 0090. 252 289 0077

DENİZ KAPLUMBAĞALARI

SEA TURTLES

Dünya üzerinde 8 deniz kaplumbağası türü var. Bunlardan sadece *Caretta caretta* ve *Chelonia mydas* Türkiye kumsallarına yuva yapar.

*There are 8 sea turtle species in the world.
Only *Caretta caretta* and *Chelonia mydas* nest on Turkish beaches.*

Bir sezonda kaydedilmiş yuva sayısı aralığı Nest range in a season			
Kumsal-Beach	Uzunluğu-Length (km)	C.caretta	C.mydas
Ekincik	1	9-12	
Dalyan	4,7	57-330	
Dalaman	10,4	69-112	
Fethiye	8,3	72-191	
Patara	14	35-127	2-2
Kale	8,5	39-109	
Finike-Kumluca	21	75-305	0-7
Çıralı	3,2	23-96	
Tekirova	3,7	4-23	
Belek	29,3	68-819	2-8
Kızılıçık	15,7	50-270	0-3
Demirtaş	7,8	41-137	
Gazipaşa	7	14-53	
Anamur	12,2	146-674	1-1
Göksu Delta	25,6	36-151	3-20
Alata	3	16-32	20-198
Kazanlı	4,5	2-26	73-403
Akyatan	22	3-31	108-735
Sugözü,Yumurtalık	3,4	1-1	213-213
Samandağ	14,2	7-20	20-440
Toplam Yuva		767-3519	442-2030

Dalyan Kumsalında Yıllık ortalama 300 yuva
(en fazla 2010 yılı-354 yuva)
Around 300 nests per year on Dalyan Beach
(maximum 354 nests in 2010)

DENİZ KAPLUMBAĞALARI TÜRLERİ - SEA TURTLE SPECIES

Akdeniz'de Yuva Yapan Türler- Nesting Species in the Mediterranean

Caretta caretta
İribaş Deniz Kaplumbağa
Loggerhead Turtle

Chelonia mydas
Yeşil Kaplumbağa
Green Turtle

Akdeniz'de bulunan ancak yuva yapmayan türler
Non-nesting species in the Mediterranean

Dermochelys coriacea
Deri Sırtlı Kaplumbağa
Leatherback Turtle

Eretmochelys imbricata
Atmaca Gagalı Kaplumbağa
Hawksbill Turtle

Lepidochelys olivacea
Zeytin Yeşili Kaplumbağa
Olive Ridley

Lepidochelys kempii
Gündüz Yuvalayan Kaplumbağa
Kemp's Ridley

Natator depressus
Düz Kabuklu Kaplumbağa
Flatback Turtle

• Akdeniz'de sadece 2000 ergin dişi *Caretta caretta* ve 500 *Chelonia mydas* vardır. *Caretta caretta*'nın yaklaşık %40'i, *Chelonia mydas*'ın ise %80'i Türkiye kumsallarına yuva yapmaktadır.

• Only 2000 adult loggerhead females and 500 green turtles present in the Mediterranean and around 40% of the *Caretta caretta* and 80% of the *Chelonia mydas* nest on the Turkish beaches.

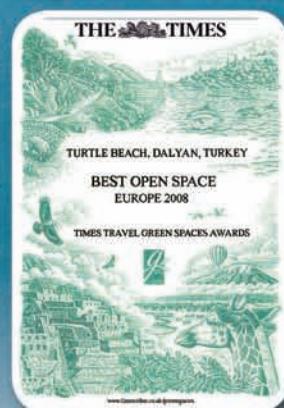
Sekiz deniz kaplumbağa türü ve bazı özellikleri - Eight sea turtle species and some characteristics.

Latince Adı Latin Name	İngilizce Adı English Name	Türkçe Adı Turkish Name	Ergin Ağırlık (Weight) (kg)	Yumurta sayısı Clutch size	Kuluçka süresi (gün) Incubation period (days)
<i>Chelonia mydas</i>	Green turtle	Yeşil kaplumbağa	113-295	75-150	48-70
<i>Chelonia agassizii</i>	Black turtle	Siyah kaplumbağa	100	^70	50-55
<i>Natator depressus</i>	Flatback turtle	Düzkabuklu kaplumbağa	90	^50	50-55
<i>Caretta caretta</i>	Loggerhead turtle	İribaş kaplumbağa	77-227	70-120	45-60
<i>Eretmochelys imbricata</i>	Hawksbill turtle	Atmaca gagalı kaplumbağa	43-75	^140	<64
<i>Lepidochelys olivacea</i>	Olive Ridley turtle	Zeytin yeşili kaplumbağa	45	110	52-58
<i>Lepidochelys kempii</i>	Kemp's Ridley turtle	Gündüz yuvalayan kaplumbağa	34-45	^100	48-62
<i>Dermochelys coriacea</i>	Leatherback turtle	Deri sırtlı kaplumbağa	295-545	80	50-55

ANA ARAŞTIRMA KONULARI MAIN RESEARCH TOPICS

Dalyan kumsalı THE TIMES gazetesi tarafından 2008 yılında yapılan değerlendirme sonucunda Avrupa'nın en iyi açık alanı seçilmiştir.

Dalyan (Turtle) Beach was selected as the best open space in Europe in 2008 by THE TIMES newspaper.

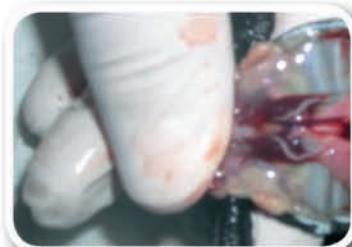

En iyi korunmuş alanlardan birisi Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Alanı

*One of the most unique and extraordinary area:
Köyceğiz-Dalyan Specially Protected Area*

Ölçüm, Marka, Kafes - *Monitoring the beach to protect nests and tag adult females.*

Cinsiyet Oranı Tahmini
Sex Ratio Estimation

Kurtarma ve Rehabilitasyon - *Rescue and Rehabilitation*

Müze - *Museum*

Embriyo Serisi - *Embryonic Development*

[http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=358 \(Dolunay\)](http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=358) [http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=456 \(Isabel Dalyan\)](http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=456)

Bilgilendirme - *Public awareness and education*

TÜRKİYE'DEKİ DENİZ KAPLUMBAĞALARI VE YAŞAM DÖNGÜLERİ

**Ben Kumsalı geceleyin kullanırım. Siz gündüz kullanabilirsiniz.
Ama lütfen benim yumurtalarımı zarar vermeye izin.
I use the beach at night, you can use the beach
during the day but please do not damage my eggs.**

Kaplumbağa Yuvalama Bölgesi Sea Turtle Nesting Zone

Yuvamın üstüne basabilsiniz
ama üzerinde yatıp şemsiye sokmayınız.
You can step on my nest but do not
lay down or set up umbrellas

Sürat Motoru kullanmayın.
No speed boats

Beni tuzaga düşmeyecek
çukurları ayırmayı
posta da yapmamak yapın
make holes to trap me

SEA TURTLES IN TURKEY AND THEIR LIFE CYCLE

DENİZ KAPLUMBAĞALARININ BAZI İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ

Türkiye sahillerine 2 tür deniz kaplumbağı yuva yapar: Deniz kaplumbağaları doğdukları kumsallara yuva yapmak için gelirler. *Caretta caretta* (İribaş deniz kaplumbağı) ve *Chelonia mydas* (Yeşil deniz kaplumbağı). Nisan içerisinde çiftleşme başlar ve çiftleşen yaklaşık 15 gün sonra yumurta bırakmak için geceleyin kumsala çıkarlar. Her dişi her 2-3 yılda bir 3-5 yuva yapar. İki yuva arasında yaklaşık 15 gün geçer.

C. caretta etçil, *C. mydas* ise otçul beslenir. *C. caretta* denizde 200 m derinlerde dolasabilirken, *C. mydas* ise otçul olduğu için 20-50 m derinliklerde dolasır ve beslenir. Bu türler ortalamaya olarak deniz altında 15-25 dakika nefes almadan kalabilir. Balık ağıları (özellikle tirol) takalarak boğulan kaplumbağa ölümleri giderek artmaktadır. Ancak boğulan kaplumbağalar yakalandıktan sonra baş kışımıları alçakla kalkacak şekilde arkası kışımı 20 cm kadar kalkacak bir işlek ortamda bekletilirse büyük çoğunuğu ayılmaktadır.

Cinsiyetleri sıcaklıkla göre değişmesi (Yüksek sıcaklıkta (32 °C) -dişi; Düşük sıcaklıkta (26 °C) -erkek)

Kumsalda yaklaşık *C. caretta* için 50-60 cm derinliğinde *C. mydas* için 90-100 cm derinliğinde arkası aylıkları kazılan çukurlara 50-150 arasında pingpon topu boyutlarında yumurtalar bırakırlar. Bu yumurtaların 45-65 gün sonra yavrular yine geceleyin çıkarlar.

Yavrular denizin parıltısını, dalgaların titresimini ve beyaz köpüğü, aynı yansımayı gibi denizden aldığı iç güdüsel işaretlerle denize doğru giderler ancak kumsalın geri plamında daha kuwelli ışıklar olduğunda yanlış olarak karaya doğru yönelirler ve bir çoğu da ölürlür. Bu nedenle kumsaldan gürünüş ışıklar perdelemeli ve çok etkili olan Mor, mavi ve yeşil (dalga boyu düşük, enerjisi, şiddet ve frekansı yüksek) ışıklar yerine, kaplumbağalar üzerine daha az etkili olan Kırmızı, sarı ve turuncu (dalga boyu yüksek, şiddeti düşük) ışıklar kullanılmamalıdır.

Yaklaşık 25-30 yıl sonra cinsel erişinlige ulaşırlar. Her 1000 yavrunun ancak 3-5 adet erişinlige ulaşabilmektedir. Ekolojik denge içerisinde, denizde beslenmeklerini karaya getirip yumurtalarak deniz ve kara arasında besin dengesini sağlarlar.

Dişleri yoktur ve çok güçlü bir çenelesi ve testere gibi bir damakları mevcuttur. Yakaladıkları yemeyi, balık gibi avlarını alır ağızının dışında kalan küçük parçacıklar da diğer canlılara besin olur. Deniz analarının da en büyük yiyecekleri deniz kaplumbağalarıdır ve bazen denizdeki poşetleri de yediğleri için boğularak ölebilmektedirler. Çöplerinizi atmayın.

SOME INTERESTING CHARACTERISTICS OF SEA TURTLES

Two species of sea turtles nest on the beaches of Turkey. *Caretta caretta* (Loggerhead turtles) and *Chelonia mydas* (Green Turtles). They show natal homing instincts that bring them back to nest on the beaches where they were born. They mate every 2-3 years and nest 3-5 times within a period of about 15 days.

C. caretta is carnivorous and swims at a sea depth of about 200 meters whilst *C. mydas* is herbivorous and swims at a depth of roughly 20-50 meters. They are often caught in trawler's fishing nets. These drowned turtles can sometimes be revived if their backsides are lifted up by about 20 cm.

The sex of turtle eggs is 'temperature dependent'; higher temperatures make them female and lower temperatures make them male.

Nests of Loggerhead turtles are about 50-60 cm. deep and for Green turtles about 90-100 cm. deep. Clutches of eggs are between 50-100 and each egg is about the size of a ping-pong ball. The incubation period is roughly 45-65 days.

Newly hatched turtles become disoriented when they see any light other than from the sea. Please use only low energy lamps and screen the light from the sea..

Sexual maturity takes 25-30 years. Only about 3-5 turtles in every thousand survive. Sea turtles are 'ecotransformers'. They eat and live in water but move to the land to deposit their eggs.

Instead of teeth they have very strong jaws, which tear at food and thereby create small particles of food for other animals. They eat crabs and jellyfish.

They sometimes mistake plastic bags for jellyfish. If they eat them they can suffocate and die. Please don't throw your rubbish on the beach or into the sea.

DENİZ KAPLUMBAĞALARI ARAŞTIRMA KURTARMA VE REHABİLİTASYON MERKEZİ (DEKAMER)

SEA TURTLE RESEARCH RESCUE AND REHABILITATION CENTRE (DEKAMER)

Iztuzu Kumsalı,
Dalyan/Ortaca/Muğla/
Türkiye

Özel Çevre Koruma Kurumu, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Dalyan Belediyesi ve Pamukkale Üniversitesi protokolü ile 2008 yılında Türkiye'de ilk defa bu canlıların yaşama kazandırılması amacıyla Deniz Kaplumbağaları Araştırma Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi (DEKAMER) çalışmalarına başlamıştır.

The first Sea Turtle Rescue Centre (DEKAMER) was founded in 2008 in Turkey to help save injured turtles in collaboration with Environmental Protection Agency for the Special Areas, General Directorate of Natural Protection and Natural Parks, Dalyan Municipality and Pamukkale University.

Bu yaz yaralı kaplumbağalar daha iyi şartlarda bakılıp ziyaretçiler bilgilendirildi.

This summer, injured turtles were treated and the visitors were informed under better conditions.

Antibiyotikler - Antibiotics

Yaralı olarak gelen kaplumbağaya kas içi antibiyotik ve ağrıkesciler verilmektedir. *Intramuscular Painkillers and antibiotics(enrofloxacin, ampicillin...etc) were given*

Local anestezi: bupivacaine (1 - 2 mg/kg).

Local anesthetic agent-bupivacaine at 1 to 2 mg/kg.

Anestez: IV ketamine (5 mg /kg) ve medetomidine (0.05 mg/kg) ve devamı sevoflurane (0.5 % - 2.5 %) ile yapılır.

Anesthesia: IV ketamine (5 mg /kg) and medetomidine (0.05 mg/kg) and maintained with sevoflurane (0.5 % - 2.5 %).

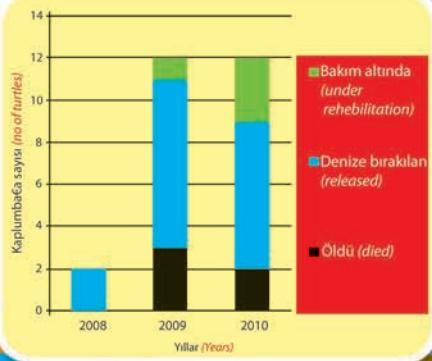
Butorphanol ve buprenorphine en genel ağrı kesicilerdir.

Butorphanol and buprenorphine are common painkillers.

Vitaminler: Vitamins

Strese karşı deri altı Vitamin B verilmektedir - *subcutaneous vitamin B injections for health maintenance*

Su kaybına karşı Ringer Solüsyonu - *Ringer Solution against dehydration*

YARALI KAPLUMBAĞALAR VE TEDAVİLERİ INJURED TURTLES AND THEIR TREATMENTS

Operasyona hazırlanan ekibimiz
Our team preparing for surgery

Operasyon
Operation

Yaralı bir kaplumbağanın yemek borusunda olta iğnesi olduğunu gösteren bir röntgen.
An X-ray of an injured turtle showing that there is a fishing hook in the esophagus.

Yaralı bir kaplumbağanın tomografisinin çekilmesi.
A CT scan of an injured turtle

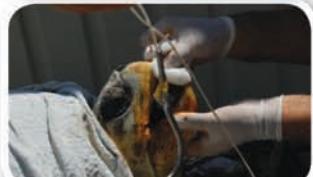
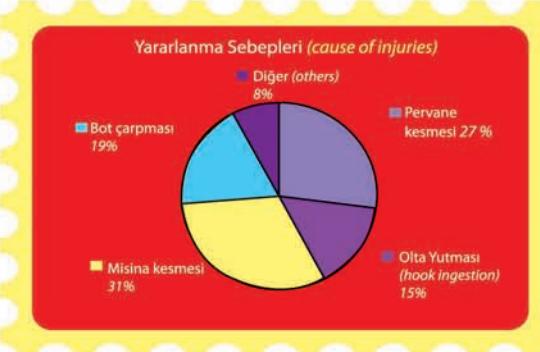
Boğazda olta
A fishing hook in the throat

Yaralı ve beslenemeyen kaplumbağalara serum takılır.
IV fluids are given to an injured turtle that can not feed.

Kafada ve kabukta pervane kesikleri . Propeller cuts on the head and shell.
Pervane koruyucusu üzerine çalışıyoruz. We are working on propeller guards

Projeye Taraf Kurumlar - Project Partners

ÇOB: Prof. Dr. Veysel EROĞLU (Bakan-Minister)

PAU: Prof. Dr. Fazıl Necdet ARDIÇ (Rektör-Rector)

DKMP: Prof. Dr. Mustafa Kemal YALINKILIÇ (Genel Müdür- G. Manager)

ÖÇKKB: Ahmet ÖZYANIK (Kurum Başkanı- Head of the Authority)

DB: Arif SARI (Dalyan Belediye Başkanı- Mayor)

Proje Kurum Temsilcileri - Project Institutional Representatives

ÖÇKKB: Ahmet ERYİĞİT-Tuba TOPRAK

DKMP: Fehmi ŞAHİN - İrfan EKMEKÇİ

DB: Gülnaz KIRKIK- Ömer Koray IRMAK

PAU: Doç.Dr. Yakup KASKA

Proje Yürütücü - Project Director:

Doç.Dr.Yakup Kaska

Vet. Hek. Barbaros Şahin

Araştırma Asistanları - Research Assistants:

Fikret Sarı

Meliha Cedetaş

Siz de bu tablonun içinde gönüllü olarak yer almak veya
merkezimizin çalışmalarına katkıda bulunmak isterseniz
hemen bizimle iletişime geçin!

If you would like to become a volunteer and work with sea turtles
or contribute to our centre's studies, please contact us!

e-mail:caretta@pau.edu.tr - dekamer@pau.edu.tr

0090. 252 289 0077

Gönüllüler - Volunteers

June Haimoff

Melda Harbalioğlu

Merve Parlakgörür

Mücahit Seçme

Çisem Sezgin

Fatih Tıraş

Nazlı Tekin

Ezgi Yağcı

Begüm Parlak

Bulut Şaldırdak

Emre Turan

Feyza Taş

Erdi Kaplan

Buket Uzun

Neşe Erenci

Lysia Evans

Andrzej Grzywacz

İlker Kara

S. Serdar Çağlı

Madeleine Haas

Kübra Ceylan

Evren Gayır

Berke Tinaz

Hamdi Soysal

Kaan Kalem

Ahmet İ. Damar

Kim Hitchcock

Şahan Ayvaz

Fikriye İdil Kaya

Ali Kaviş

Kaan Yalçı

Samed Susam

Yasemin Pakyürek

Sue Taylor

Bütün gönüllülerimize teşekkürler

Thanks to all of the volunteers and the centre's visitors!

Proje destekçilerine teşekkürler - Thanks to our Project partners and supporters

Kaptan June Deniz Kaplumbağa Koruma Vakfı (<http://www.kaptanjune.net>)
(Captain June Sea Turtle Conservation Foundation)

YARALI KAPLUMBAĞA ERKEN İHBARLARI ÇOK ÖNEMLİDİR VE ERKEN MÜDAHALE BİR KAPLUMBAĞAYI VEYA ONUN BACAĞINI KURTARABİLİR.
LÜTFEN YARALI BİR KAPLUMBAĞA GÖRDÜĞÜNİZDE EN YAKIN SAHİL GÜVENLİK EKİBİNE (158), JANDARMAYA (156), İL ÇEVRE VE ORMAN
MÜDÜRLÜĞÜNE (0252 223 0306), ÖZEL ÇEVRE KORUMA MÜDÜRLÜĞÜNE (0252. 262 2930) VEYA DEKAMER-KAPLUMBAĞA REHABİLTASYON
MERKEZİNE (0252.289 0077) BİLDİRİNİZ.
İŞ BİRLİĞİNİZ İÇİN ŞİMDİDEN TEŞEKKÜR EDERİZ.

EMERGENCY CALLS FOR TURTLES CAN SAVE THEIR LIFE OR THEIR LEGS. IF YOU SEE AN INJURED TURTLE PLEASE INFORM AND PHONE THE
NEAREST COAST GUARDS (158), POLICE FORCE(156), MINISTRY OF ENVIRONMENT AND FORESTRY LOCAL
OFFICES (0090.252. 223 0306), MUĞLA OFFICE OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY FOR SPECIAL AREAS (0090. 252. 262 2930) OR
OUR TURTLE REHABILITATION CENTRE DIRECTLY (DEKAMER) (0090. 252.289 0077).

THANKS TO OUR PROJECT PARTNERS AND SPONSORS